

Plenum

Onsdag 10.2.2016 kl. 14.00—17.41

6. Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen: Rapport om tillsynen över finanspolitiken 2015

Berättelse B 17/2015 rd

Utskottets betänkande ReUB 6/2015 rd

Enda behandlingen

Andre vice talman Paula Risikko: Ärende 6 på dagordningen presenteras för enda behandling. Till grund för behandlingen ligger revisionsutskottets betänkande ReUB 6/2015 rd. Behandlingen av ärendet avbröts i plenum 5.2.2016.

Debatt

17.04 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on tosiaan Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus, finanssipolitiikan valvonnan raportti vuodesta 2015, ja niin kuin jo perjantaina, jolloin tämä keskustelu alkoi, totesin, niin tämä raporttihan osoittaa ne pelottelut vääräksi — joihin valitettavasti itse pääministerikin viittasi pääministerin kyselytunnilla 20.9.2015 — että olisimme aivan hilkulla joutua komission holhoukseen. Nyt kun tämän raportin lukee, niin voimme todeta, että se ei pidä paikkaansa. On selvää, että pienen maan on pidettävä huolta taloudesta, velkaan on suhtauduttava vakavasti, mutta semmoinen heinäsirkoilla pelottelu, jota itse asiassa eilenkin valtiopäivien avajaiskeskustelussa täällä saatiin kuulla, hallituspuolueiden rivistä sanottiin, että koko suomalainen yhteiskunta on uhattuna, siis sanottiin, että koko suomalainen yhteiskunta on uhattuna (Eduskunnasta: Hyvinvointi!) — ja hyvinvointi — en tiedä, onko tällaisia puheenvuoroja käytetty sitten toisen maailmansodan.

Arvoisa puhemies! Ainoa kestävä tapa saada julkinen talous kestäväälle pohjalle on saada ihmiset töihin. Ja nythän me olemme nähneet, että hallitus sekä kasvun että työllisyyden saralla on epäonnistunut niissä tavoitteissa, joita se on itselleen asettanut. Jo koko syksyn me varoitimme, että mikäli hallitus ei muuta linjaansa, se joutuu uusiin leikkauksiin. Kokoomuksellehan sopii tämä nykyinen hallitusohjelma. On nähty, että toisaalta perussuomalaisilla ei ole kykyä muuttaa hallituksen linjaa, joten katse kohdistuu keskusta. Ja nyt on alkanut kuulua keskustasta puheenvuoroja, esimerkiksi varapuhemies Pekkarinen vaati jo joulukuussa hallitusohjelman muuttamista. Hyvin vähän on tullut vastakaikua tälle, ja kun eilen kysyttiin, kukaan ei tähän vastannut. Onko todella niin, että Pekkarinen on tässä asiassa keskustassa yksin?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Ala-Nissilä, vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen edustaja Heinäluoma.

Punkt i protokollet PR 5/2016 rd

17.06 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuulin eduskunnan kahvilassa, että edustaja Lindtman on viemässä joukkonsa tänään Suomen Pankin vieraaksi ja kuulee siellä varmaan pääjohtaja Liikasen faktat. Olen ihan iloisiani siitä, koska faktat ovat tärkeitä poliittisen päätöksenteon pohjana ja siellä syntyy varmaan hedelmällinen keskustelu myöskin siitä velkaantumisesta ja näistä kriteereistä.

Noin suuri kuva on se, että suomalainen hyvinvointiyhteiskunta on rakentunut sille, että meidän taloutemme kasvaa joka vuosi. Nyt kun käy päinvastoin — edelliset kolme vuotta kun se on pienentynyt joka vuosi, vielä edellisinä vuosinakin pieneni — niin ymmärrätte, että yhtälö on paljon vaikeampi. Jos meidän kakkumme pienenee, on selvää, että me emme pysty turvaamaan sitä hyvinvointia, mikä meillä ennen on ollut. Tämmöisessä tilanteessa me emme myöskään pysty sopeuttamaan julkista taloutta kovin tehokkaasti. Itse asiassa olen tutustunut vaihtoehtobudjetteihin, myöskin edustaja Lindtmanin vaihtoehtobudjettiin. Ei siellä ole paljon liikkumavaraa, täytyy mennä niin kuin Itsenäisyysrahaston kupille ja muuten, jotta jotain vaihtoehtoja syntyisi. Kyllä tämä suuri kuva pitää nähdä, että kun meidän kakkumme pienenee, niin me emme pysty turvaamaan semmoista hyvinvointia kuin haluaisimme, vaan talous pitää saada todella kasvuun. Nythän me olemme eläneet, edustaja Lindtman, puolitoista kuukautta ei edustaja Rinteen budjetin aikaa, ettei tässä tämän uuden hallituksen aikaa vielä kovin paljoa ole ollut.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Heinäluoma... Jaha, edustaja Lindtman haluaa vielä vastata tähän, ja sitten Heinäluoma.

17.07 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin on niin, että pitää paikkansa, että olemme menossa Suomen Pankkiin käymään, ja nyt kysymykseksi onkin se, jään kysymään, että nuo näkökohdat, jotka edustaja Ala-Nissilä otti esiin, ovat kohan ne keskustan sisällä laajasti tunnustetut ja ovat kohan ne esimerkiksi varapuhemies Pekkarisen tiedossa. Jos nyt vielä käyn läpi, niin hänhän todella totesi, että hallitus ei oikein ole onnistunut tässä kasvun ja työllisyyden saralla, ja sen takia nyt näyttää siltä, että hallitus on ajautumassa lisäleikkauksiin ja viimeinen hetki olisi tarkistaa hallitusohjelmaa. Ja nyt kun todella on niin, että tämä on selvästi keskustan käsissä, ja kun Pekkarisen lisäksi keskustan korkeimman päättävän elimen, puoluevaltuuston, puheenjohtaja Ovaska otti myös kantaa ja totesi, että leikkauspolitiikalla ja hallintorakenteella ei saada pysyvää hyvinvointia, niin haluaisin nyt kuulla esimerkiksi keskeisen keskustalaisen talousajattelijan Olavi Ala-Nissilän kannan siihen, pitääkö hallitusohjelmaa nyt kehysriihessä muuttaa työllistävämpään suuntaan vai ei. Tämä jäi eilen auki ja vaille vastausta. Tähän olisi nyt syytä saada vastaus.

17.09 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Perjantaina asiasta käytiin erittäin räväkä, hyvä keskustelu. Se keskittyi vahvasti ajankohtaiseen talouspolitiikkaan ja vähemmän tähän itse tarkastusvaliokunnan mietintöön ja tähän finanssipolitiikan valvontaosioon. Olisin mielelläni itsekini osallistunut tähän ajankohtaiseen talouspoliittiseen keskusteluun, mutta katsoin, että tässä esittelijän rooli valiokunnan puheenjohtajana ehkä pakottaa pysymään enemmän valiokunnan asioissa ja sitten tämä ajankohtainen talouspolitiikka voi tulla osaltani keskusteluun muussa yhteydessä.

Otin kuitenkin silloin perjantaina esille asian, joka sai aika vähän sitten jatkokeskustelua, ja siksi haluan palata siihen. Se koskee eduskunnan budjettivallan kaventumista,

Punkt i protokollet PR 5/2016 rd

ilmiötä, josta vuosi vuodelta on oltu enemmän huolissaan. Valtiovarainvaliokunnan useassa mietinnössä on kiinnitetty huomiota siihen, että eduskunnan budjettivalta ja sitä kautta suomalaisen äänestäjän suorat mahdollisuudet vaikuttaa kansanedustajien kautta budjettiin vähenevät, ja tähän liittyy monta oheistekijää. Yksi on se, että budjetti on tullut yleisemmäksi luonteeltaan. Määrärahoja on koottu, virastojen päätöksenteko on tältä osin lisääntynyt, ja virkamiesten päätösvalta raha-asioissa on myös näin lisääntynyt. Toinen ilmiö on tietysti eduskunnan ulkopuoliset rahastot, jotka tekevät päätöksiä myös irrallaan siitä, mitä täällä päätetään. Mutta sitten on kolmas ilmiö, joka on näistä ehkä merkittävin, ja se on se, että EU:n päätöksenteon kautta on syntynyt alueita, jotka ovat kovin monimutkaisen keittun päässä, jotta eduskunta pääsisi niistä päättämään. Kerroin tuolloin, että tarkastusvaliokunta on tekemässä tästä selvitystä ja vastaa tavallaan tähän aikaisempienkin eduskuntien esille nostamaan haasteeseen. Nyt katsotaan lävitse, mitkä nämä muutokset ovat vuosien aikana olleet, ja siinä yhteydessä tulee tietysti pohdittavaksi myös se, mitä voitaisiin tällä alueella tehdä.

On kuitenkin yksi asia, joka ansaitsee erityisen huomion, ja se koskee euroalueen vakaussmekanismeja ja niiden toimintaa. Siellähän käytetään erittäin suuria summia rahaa, missä Suomen valtio ja sitä kautta suomalainen veronmaksaja ovat viime kädessä vastuuhenkilönä. Lainajärjestelyt kriisimaille ovat lainajärjestelyjä, ja lähtökohtahan on, että nämä rahat tulevat takaisin, joskaan eivät kylläkään millään tuotolla, niin kuin jossain vaiheessa viime vaalikaudella epäiltiin, että tämä voisi olla tuottoisa bisnes. Nythän on osoittautunut, mikä oli arvattavissa, että lainojen korot on tuotu niin alas, että niistä ei kyllä lainaajille mitään tuottoa tule jäämään. Mutta vastuut ovat olemassa, ja tietenkin Kreikan osalta ne ovat koko ajan keskustelussa, että onko tilanne sellainen, että Kreikka ei pystyisi maksamaan kaikkia lainojaan. Tässä yhteydessä sitten säännönmukaisesti Kreikka on esittänyt velkojen uudelleenjärjestelyä ja myös velkapääoman leikkaamista, eli vastuu on jäljellä. Silloin tullaan siihen kysymykseen, että kun rahaa esimerkiksi Kreikkaan annetaan, se tapahtuu riskillä, jossa on olemassa se mahdollisuus, että se raha häviää suomalaisen eduskunnan ja kansanvallan päätöksenteosta ja laina, jonka on oletettu tulevan takaisin, ei tulekaan takaisin vaan muuttuu avustukseksi.

Viime kaudella tehtiin päätös, jossa näitä tukiohjelmiä, jotka tästä Euroopan vakaussmekanismista, kriisirahastosta, EVM:stä, myönnetään, ei tarvitse enää tuoda tänne suureen saliin. Minusta olisi perusteltua käydä ilman hallitus—oppositio—asetelmaa keskustelua siitä, onko tämä viime kaudella omaksuttu linja, josta käytiin aika vähän keskustelua, oikea. Aikaisemminhan meillä nämä ohjelmat tulivat suureen saliin, ja ne olivat aika kovankin julkisen keskustelun kohteena, ja sitä kautta myös kontrolli sille, mitä hallitus teki ja miten Suomi käyttäytyi Euroopan unionin ja euroryhmän päätöksenteossa, oli huomattavan tiukka.

Saksalaisethan tässä kulkivat toiseen suuntaan. He Suomen viime vaalikaudella ottivat oppia tästä meidän vanhasta järjestelmästämmme. Saksan parlamentin pitkä vaatimus oli se, että parlamentti haluaa vahvemman sanansijan rahankäyttöön näissä tukiohjelmissa, ja saksalaiset parlamenttiliittovaltiopäivät ajoi siellä lävitse muutoksen, jota kautta Saksan hallituksen täytyy tuoda nämä ohjelmat koko parlamentin käsittelyyn. Nyt voi tietysti kysyä, mentiinkö meillä tässä väärään suuntaan. Tämä ei nyt ole mikään puoluepoliittinen kannanotto eikä liity siihen, kuka tästä päätti ja kuka esitti, vaan ihan aito, vilpitön kysymys siitä, pitäisikö tätä asiaa miettiä uudelleen niin, että koko sali pääsisi ottamaan kantaa sellaisiin summiin kuin miljardi euroa Suomen vastuita. Ja niin kuin olemme näh-

Punkt i protokollet PR 5/2016 rd

neet tästä Kreikka-keskustelusta, kysymys ei ole vain siitä, onko meillä jossain lainassa takuu, vaan se takuu saattaa ihan aidosti realisoitua, kun tiedetään, että esimerkiksi Kreikka on pyytänyt velkapääomien leikkaamista.

Tässähän virallinen perustelu on ollut, että tässä eivät riskit lisääntyisi, koska toimitaan sen nykyisen EVM:n pääoman puitteissa. Mutta tietysti tosiasiasa, kun sieltä annetaan rahaa — ja annetaan rahaa valtioille, jotka ovat ilmoittaneet, että heidän maksukykynsä on takaisinmaksussa kyseenalainen, jotka ovat toivoneet velkapääoman leikkausta — niin kyllähän siinä tietenkin riski lisääntyy, vaikkei sitä pääomaa nostetakaan. Käytetään sitä nykyisen pääoman puitteissa mahdollistettua lainasummaa, nostetaan sitä lähemmäksi kattoa ja sitten jossain vaiheessa voidaan tietysti olla tilanteessa, että joudutaan myös pääomien nostamiseen, ja sitten voidaan olla tilanteessa, että nämä annetut takuut realisoituvat, eli Suomi voi joutua myös sitten maksamaan lisää, jos velkapääoman leikkauksia tehdään. Sen takia mielestäni olisi perusteltua, että eduskunta kävisi tästä avoimen keskustelun. Toivoisin, että tämä kiinnostaisi kansanedustajia, ja olen ihan varma, että tämä kiinnostaa suomalaisia veronmaksajia ja kansalaisia. Tämän voisi hyvin käydä nyt, kun ei ole ajankohtaista pakettia päällä, irrallaan siitä, miten tämä sitten jossain ajankohtaisessa tilanteessa vaikuttaa, enemmän periaatteellisena kysymyksenä, että onko viisaampaa ottaa se linja, joka meillä ennen oli, eli että tarvitaan eduskunnan suuren salin kaikkien kansanedustajien hyväksyntä näinkin suuriin rahankäyttöihin, miljardin euron vastuisiin, niin kuin nyt tässä Kreikka-tapauksessa on nähty, ja sama linja, johon Saksan liittovaltiopäivät on kulkenut, eli että koko parlamentti on mukana.

Toivon, että tämä keskustelu ei jäisi nyt yksin tähän Finanssivalvonnan raportin yhteyteen vaan sitä voitaisiin käydä sekä tänään että jatkossa ja tätä pohdiskelua tehtäisiin avoralla mielellä.

17.16 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinäluoman erinomaista puheenvuoroa voi täydentää, sitä ei tarvitse korjata. Teen sen valiokunnan varapuheenjohtajan ominaisuudessa.

Todellakin valiokunta on tekemässä tutkimusta eduskunnan budjetti- ja valvontavallasta. Oikeastaan demokratiassa onkin niin, että jos sen budjettivalvonta vähenee, niin silloin sen valvontavallan täytyy kasvaa. Tämä on varmaan yksi ideologia myöskin eduskunnan tarkastusvaliokunnan perustamisen takana, ja tässä on haasteena juuri tämä euroalueeseen liittyvien tukien käyttö.

Myöskin on hyvin ajankohtaista, että Nordea on siirtymässä Suomesta pois — suomalainen yhtiö. Voidaan kysyä, miten sen valvonta sitten toteutuu tulevaisuudessa. On niin, että kun julkista rahaa käytetään — sinun, minun tai Hentun Liisan rahaa — niin aina pitää olla kolme asiaa: tilivelvollisuus, accountability, ja sitten läpinäkyvyys ja julkinen tarkastus. Nämä ovat tärkeitä turvata, ja siinä mielessä minä uskon, että tämä tarkastusvaliokunnan käynnistämä työ tulee olemaan (Puhemies koputtaa) arvokas eduskunnan työn kannalta.

17.18 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minulla on kohta varsinainen puheenvuoro, mutta haluan vastauspuheenvuorossani tarkastusvaliokunnan varajäsenen roolissa sanoa sen verran, että mielestäni tämä puheenjohtajan puheenvuoro oli viisas. On syytä kiinnittää huomiota eduskunnan budjettivaltaan ja näihin tukipaketteihin. Valiokunta tekee arvokasta työtä.

Punkt i protokollet PR 5/2016 rd

Samoin minusta oli hyvä, että valiokunnan varapuheenjohtaja käytti tämän äskeisen puheenvuoron. Mielestäni tämä on osoitus siitä, että eduskunta on valveilla siinä, mistä kaikista asioista meidän tänä päivänä olisi hyvä olla tietoinen. Siinä suhteessa varajäsenen näkökulmasta tämä oli erinomainen keskustelu.

17.18 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän näistä kommenteista ja uskon näin, että keskustelu tulee jatkumaan. Tämä jälkikäteisvalvonta on — juuri niin kuin varapuheenjohtaja, edustaja Ala-Nissilä sanoi — erinomaisen tärkeätä silloin, kun sitä varsinaisen rahankäytön osalta ei yksityiskohtaisesti ohjeisteta. Näiden EU-tukipakettien osalta tämä jälkikäteisvalvonta on kuitenkin plus miinus nolla, eli jos velkapääoman leikkauksiin mennään, niin turha sitä on sitten mennä selvittämään sen paremmin Kreikkaan kuin minnekään muuallekaan, että mihinköhän se raha meni — että sinne se meni johonkin — eikä siinä sitten ole paljon johtopäätösten eikä myöskään näiden tilivastuiden perään kysyttävissä. Sekin liittyy siihen, että perusteensa on sillä, että miljardilukokan päätökset pidettäisiin koko eduskunnan toimesta tässä salissa. Silloin ne tulevat huolella läpivalaistetuiksi ja kovin kevyin perustein ei tule päätöksiä. Nykyinen menettely, jossa Suomi antaa suostumuksensa näihin ohjelmiin ja se voi tapahtua vain suuren valiokunnan ja yhden valiokunnan käsittelyssä, miljardien eurojen sitoumukset on kyllä aika helppo viedä lävitse, (Puhemies koputtaa) ja kuitenkin niiden vastuut voivat siirtyä useilla sukupolvilla eteenpäin.

17.20 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Vielä tästä äskeisestä aiheesta: Onhan se todellakin niin, että nämä vastuut ovat valtavia ja sitten myös näiden EVM:n kautta tehtyjen päätösten aiheuttamat lisäriskit. Siksi näen kyllä erittäin perustelluksi sen, että me käymme täällä yli puoluerajojen keskusteluja juuri tästä, mitä valiokunnan puheenjohtaja esitti, että kyllä olisi syytä mennä tähän Saksan käytäntöön, ja aina kun uusia päätöksiä EVM:n varojen käytöstä tehdään, sen tulee olla täällä koko salin käsittelyssä — pidän sitä erittäin perusteltuna.

Oikein palasi mieleen tässä, kun lähdin muistelemaan tätä edellistä tapausta viime kesältä, että silloinhan käytiin iso keskustelu siitä, että Kreikkaan annettiin kolmas tukipaketti, ja silloinhan myös tapahtui niin, että perussuomalaiset hallituspuolueena tämän tukipaketin olivat hyväksymässä, Soini ykkönen silloin tehtiin, huolimatta siitä, että esimerkiksi Timo Soinin puolue ennen vaaleja oli viimeisimpänä ja tärkeimpänä, isoimpana vaalilupauksenaan sanonut, että enää sinne Kreikkaan tukipaketteja ei tehdä. Tämä oli todella iso asia kesällä, mikä tapahtui tässä Soini ykkösen osalta. Kreikka kolmonen on Soini ykkönen esimerkiksi tosiasiallisesti meillä — jos nyt nostan kissan pöydälle ja sanon, miten asiat silloin kesällä olivat. Ja minulla tuli mieleen sellainen ajatus, että mitä olisi tapahtunut, jos esimerkiksi tämä paketti olisi ollut koko salin käsittelyssä, niin kuin mielestäni silloin kesällä sen olisi hyvä ollut olla, eli olisiko se kenties edes mennyt läpi täällä. Nythän tässä jäi vähän sellainen tunne, että aika lailla isoja päätöksiä sitten tehtiin toden totta vain yhden valiokunnan toimesta. Eli tässä on ajattelun aihetta, ja toivon vahvasti, että keskustelu tästä jatkuu, ja toivon, että voisimme jatkossa muuttaa käytäntöämme.

Mutta, puhemies, ihan vielä tähän perjantain keskusteluun viitaten: Tämä keskusteluhan silloin alkoi, ja puhuimme muun muassa siitä arvioneuvoston raportista, joka kertoi, että työllisyysvaikutukset on arvioitu hallituksessa pakkolaki-pakettien osalta liian optimistiseksi, ja otti kantaa siihen, että leikkauspolitiikka on ongelmallista esimerkiksi kasvun

Punkt i protokollet PR 5/2016 rd

kannalta. Ja myös valiokunta totesi yksimielisessä mietinnössään mielestäni hyvin sen, että nimenomaisesti avainasia kasvun kannalta on työllisyys, tämä tuli aivan selväksi, ja se kyllä vahvisti myös sitä huolta, mitä SDP on kantanut omissa vaihtoehtoisissaan, että hallitukselta puuttuvat kaikki toimet työllisyyden eteen tässä ja nyt. Mielestäni, kun puhutaan työllisyydestä, siihen liittyy hyvin olennaisella tavalla tietenkin myös ostovoima. Ja tietenkään ostovoiman kannalta ei ole viisasta se, että hallitus tekee aika rajua leikkauspolitiikkaa, leikataan työttömiltä, eläkkeensaajilta, lapsiperheiltä, monilta pienituloisilta etuuksia pois, ja se on hankala asia tästä näkökulmasta.

Ostovoima on aivan olennainen asia myös verotuksen osalta ja eläkkeensaajien osalta, ja siksi haluan nyt palata tähän kysymykseen, mitä tässä salissa silloin tällöin olemme sivunneet aika ahkerastikin, eli tähän hallituksen linjaan eläkkeensaajien verotuksen suhteen. Nimittäin nythän kävi niin, että tämän vuoden alusta tämän hallituksen päätöksellä, valtiovarainministeri Stubbin esittelystä, eläkkeensaajien verotus eriarvoistui palkansaajiin nähden. Ja on aika tavatonta se — mikä ihme on syynä siihen? — että hallitus ei halua huolehtia myös eläkkeensaajien verotuksen tasapuolisuudesta ja eläkkeensaajien ostovoimasta. Sitä syytä emme tiedä, emme tiedä muuta kuin epämääräisiä selityksiä kokoomuspuolueelta, miksi tämä iso vaalilupaus petettiin. Mutta kun me kaikki tiedämme tämän historian, nämä lukuisat kysymykset, mitä sosialidemokraatit ovat esittäneet tämän epäreilun ratkaisun edessä, niin hämmästykseni oli suuri, kun tänään huomasin edustajien Lauslahti ja Sarkomaa lähettämän tiedotteen — he eivät nyt täällä salissa ole, toivoisin toden totta, että he olisivat — jossa kerrottiin, että kyllä nyt täytyy sitten tulevaisuudessa korjata tämä eläkkeensaajien verotuksen vääryys. He kertoivat, että tähän korjaamiseen tarvitaan kovia täsmätoimia ja että sitten ehkä tulevissa uudistuksissa eläketulovähennystäkin on korjattava. Minä en voi ymmärtää sitä, miksi nyt sitten myöhemmin pitää niitä jämeriä täsmätoimia vaatia, kun sama kaksikko on ollut hyväksymässä hallituspuolueena juuri sen linjan: kun joulukuussa äänestimme muutaman kerran tästä asiasta, niin tämä vääryys silloin tuli voimaan.

Tämä on, puhemies, mielestäni hyvin tärkeä asia, ja siksiäpä totean edelleen, että kyllä-hän tämä tilanne on tässä tapauksessa se, että tämä veroero jää pysyväksi. Mitä se auttaa sitten, jos tulee mahdollisia veronkevennyksiä, että tasapuolisesti kevennetään, kun nyt ollaan se juopa tehty? Ja minä katson esimerkiksi täällä läsnä olevaa hallituspuolueen edustajaa, ja minä toivon, että myös hallitus palaa tähän asiaan, koska on aivan selvä, että me emme tule lopettamaan tätä keskustelua ennen kuin hallitus korjaa myös tämän virheensä, joka mielestäni on paitsi inhimillisesti väärin, se on vastoin kaikkia vaalien alla annettuja lupauksia, myös talousnäkökulmasta epäviisasta, koska tietenkin olisi järkevää huolehtia myös pieni- ja keskituloisten eläkkeensaajien ostovoimasta. (Eero Heinäluoma: Voiko tämä olla totta?)

17.26 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kun käsittelemme finanssipoliittisen tarkastuksen kertomusta, niin minusta on paikallaan puuttua tähän velkaantumiseen, mistä täällä eduskunnassa paljon keskustellaan. On totta, että Suomen kokonaisvelkahan ei vielä ole hälyttävillä rajoilla eurooppalaisissa vertailuissa. Mikä on hälyttävää, on tämä velan kasvu suomalaisissa oloissa, ja tällä viitataan myöskin suomalaiseen väestörakenteeseemme. Meillä on ikääntyvän väestön osuus koko ajan kasvanut, kun meistä suurista ikäluokista suurin osa on jäänyt eläkkeelle ja sitten myöskin syntyvyys Suomessa on laskenut. Minusta ei ole populistista laskea Suomen vuosittaista velkaa syntyvää lasta kohden. Se on

Punkt i protokollet PR 5/2016 rd

noin vähän alle 100 000 euroa, ja jos me semmoisen velkakirjan lahjoitamme tavallaan jokoisen äitiyspakkauksen mukana, niin kyllä se on aivan liikaa. Tämä velkaantumistahti on aivan liian nopea, ja sen takia on hyvä, että hallitus on ottanut strategisessa hallitusohjelmassaan tämän ongelman tosissaan.

Mutta sitten toinen tähän liittyvä vaarallinen ongelma on tämä velkaantuminen maailmalla. Hiljattain William White, joka on OECD:n tarkastuskomitean puheenjohtaja, työskennellyt Baselissa Sveitsissä keskuspankkiirina, käytti aika tiukan puheenvuoron maailman velkaantumisesta. Hän piti, että se alkaa olla hälyttävällä rajalla. Onhan yleinen käsitys, että kun finanssikriisi alkoi 2007—2008, velkaantuminen maailmalla pieneni. Ei näin ole. Jos puhumme kokonaisvelasta, siis sekä julkisesta velasta että yksityisestä velasta, velkaantuminen edelleen kasvaa. Vuodesta 2007 se esimerkiksi on kasvanut Kiinassa nelinkertaiseksi erittäin nopeasti. Kun nähdään, että Kiinassa on tiettyä levottomuutta, niin se saattaa liittyä juuri tähän ilmiöön. Myöskin jos otamme kymmenen merkittävintä teollisuusmaata, niin ne ovat koko ajan lisää velkaantuneet ja se kokonaisvelka alkaa olla 300 prosentin tietämissä bruttokansantuotteesta.

Euroopan keskuspankkiin harjoittaa hyvin löysää rahapolitiikkaa. Sillä on myöskin poikkeuksellisia rahoitustoimia. Kun aikanaan EKP:n pääjohtaja sanoi, että EKP tekee "what ever it takes to save euro" — mitä tahansa pelastaakseen euron — totta kai sillä oli merkitys. Mutta minusta se ei ole oikea toimi. Mutta se oli toimi, joka antaa lisää aikaa jäsenmaille laittaa taloutta kuntoon. Tämä on poikkeuksellinen tilanne kuitenkin, että meillä käytännössä ei ole juuri lainkaan korkoa tai voi jopa negatiivinen olla ja että EKP pumppaa rahaa markkinoille.

Kun tiedän, että SDP:n johtavat talouspolitiikan edustajat Viitanen ja Heinäluoma menevät Suomen Pankkiin tänään, niin tämä on ehkä teema, joka kannattaa ottaa siellä kyselysuudessa esille. Että kuinka kauan tämä Euroopan keskuspankin politiikka voi tällaisena jatkua? Että eikö Ranskan ja Italian pitäisi tehdä niitä rakenteellisia uudistuksia, joilla ne laittavat talouttaan kuntoon? Jos Suomi on hyvin vientivetoisen maa, niin sitä on myöskin Eurooppa — Suomi vielä enemmän.

Mehän tiedämme, että Suomi nousi edellisestä kriisistä vientivetoisen kasvustrategian avulla. Se on nytenkin se tie, mistä Suomi voi nousta. Ei vientivetoisen maa voi, niin kuin edustaja Vanhanen täällä keskusteluissa sanoi — edustaja Heinäluoman kanssa hyvin tiedämme tämän vertauksen — ei Suomi voi nousta ylös itseään hiuksista vetämällä. (Eero Heinäluoma: Varsinkin, jos ei ole hiuksia!) — Varsinkin, jos ei ole hiuksia. Vaan Suomi voi nousta vain, jos meidän vientimme lähtee vetämään. Ja tällä hetkellä se kehitys on erittäin huolestuttava.

Tämä on minusta toinen huomio tämän finanssipoliittisen kertomuksen yhteydessä. Mutta palaan siihen, että velka on — minä näen — enemmän syy siihen finanssikriisiin maailmalla, se ei ole se lääke. Jos me kuvittelemme, että velkaa ottamalla Suomi tästä nousee, maailma tästä nousee, niin se ei ole lääke, vaan alkaa sisältyä nyt jo riskiä. Se kokonaisvelanotto on niin massiivista tällä hetkellä globaalisti.

17.31 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Yhdyn siihen, että tähän velanottoon pitää suhtautua erittäin vakavasti ja vastuullisella tavalla. Siinä on kysymys paitsi siitä, onko talouspoliittisesti perusteltua elvyttää, myös siitä, mikä on Suomen asema itsenäisenä valtiona. Pidän viisautena sitä, että toimimme niin kaikissa oloissa, että emme joudu liiaksi

Punkt i protokollet PR 5/2016 rd

riippuvaisiksi muista, ja siihen meitä kehottaa myös historian kokemus ja asemamme täällä Pohjolan perukalla. On siis syytä suhtautua tähän riskiin vakavasti.

Sitten on muitakin näkökohtia. Niistä yksi on, mihin sitä velkaa käytetään. Kaikkein vaarallisinta on tietysti tämä syömävelka, jos se jatkuu pitkään. Sitten taas, jos velkaa otetaan ja käytetään järkeviin, tarpeellisiin investointeihin, jotka vauhdittavat kasvua ja sitä kautta työllisyyttä ja pitkällä aikavälillä vahvistavat yhteiskunnan kykyä selviytyä sitoumuksistaan, niin se on järkevää rahan käyttämistä. Juuri silloin, kun talouden pyörät pyörivät heikoimmin, ollaan siellä kuopassa, on tietysti järkevää tehdä ratkaisuja, jotka tuovat sitä tuotantokapasiteettia, mukaan lukien ihmisiä työn ääreen elättämään itsensä ja pitämään myös yhteiskunnan palveluista huolta. Eli tässäkin tilanteessa on merkitystä sillä, että nyt juuri pitäisi tehdä esimerkiksi näitä infrahankkeita ja sitä kautta varmistaa, että Suomi on elinkykyinen ja toimiva yhteiskunta myös tulevana vuosina.

Sitten on vielä lisänäkökohta, joka on se, että julkinen keskustelu ja tietysti nämä euroaluekriteerit kohdistuvat tähän velkaan, vuotuisen alijäämään ja velkaan. Ne eivät ota huomioon sitä, mitä siellä taseen toisella puolella on. Tässä suhteessa maat ovat kovin erilaisia. On niitä maita, joissa valtio voi olla hyvinkin voimakas, varakas, sillä on paljon omaisuutta, sillä voi olla yhtiömuodossa sitä, sitä on maaomaisuuksien muodossa. Katsoin erästä tuoretta selvitystä, jossa kävi ilmi, että Suomi oli EU-maiden kolmen varakkaimman joukossa, kun katsottiin sitä taseen toista puolta. Silläkin on siis merkitystä, mitä sillä rahalla on aikoinaan tehty, kun sitten kokonaisarviota tehdään, ja kun sanon tämän, en ollenkaan vähättele tätä velkaantumisen määrää.

Sitten kaiken tämän jälkeen on syytä esittää (Puhemies koputtaa) kiitos tästä keskustelusta. Olen iloinen siitä, että valiokunnan itse mietintöä ei miltei osin ole asetettu kyseenalaiseksi, joten uskon, että voimme varapuheenjohtajan ehdolla luvata, että jatkamme tällä samalla linjalla.

17.34 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Puheenjohtaja! Edelleenkin ei ole tarvetta korjata vaan täydentää edustaja Heinäluoman puheenvuoroa. Kun edellisessä tehtävässäni vierailtiin Virossa, niin minusta Viron pääministeri käytti hyvän puheenvuoron. Hän sanoi, että kun he elävät suuren naapurin varjossa, niin karmea historia opettaa. Siksi he liittyivät Natoon ja Euroopan unionin jäseneksi. Mutta koskaan se ei ole Virolle riittänyt, vaan he haluavat olla taloudellisesti itsenäisiä. Sen takia Viron valtiolla ei ole valtionvelkaa juuri lainkaan, tai 10 prosenttia bkt:stä. Me näemme, mitä Ukrainassa tapahtuu, kun siellä on talous rempallaan, hallinto rempallaan: on helppo tulla ulkopuolelta vaikuttamaan. Me tiedämme, miten käy suomalaisille kunnille, jotka ovat ylivelkaantuneita. Ei meillä ole Tarvasjoen kuntaakaan enää, koska se ylivelkaantui ja liitettiin pois. Eli taloudellinen itsenäisyys on myöskin yksi kokonaisuus, mikä liittyy siihen, että varsinkin jos eletään aika suuren naapurin varjossa, oli se Venäjä tai Yhdysvallat, niin pienen valtion pitää olla taloudellisesti itsenäinen.

17.35 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Yhdyn edustaja Ala-Nissilän viisaisiin sanoihin. (Olavi Ala-Nissilä: Saisiko tämän kirjallisena?)

Riksdagen avslutade debatten.

Punkt i protokollet PR 5/2016 rd

Riksdagen godkände utskottets förslag till ställningstagande med anledning av berättelse B 17/2015 rd. Ärendet slutbehandlat.